

45052202 : สาขาวิชาประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม

คำสำคัญ : สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ / สถาปนิกไทย

ใจรัก จันทร์สิน : สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ของกลุ่มสถาปนิกไทยรุ่นบุกเบิก พ.ศ. 2459 - พ.ศ. 2508. อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : ผศ.สาทิศ ชูแสง และ อ.ดร.ประเวศ ลิ้มปรีงษ์. 263 หน้า.

สำหรับการศึกษาเรื่องสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ของกลุ่มสถาปนิกไทยรุ่นบุกเบิก พ.ศ. 2459 – พ.ศ. 2508 นี้ เกิดขึ้นมาได้เนื่องจากผู้วิจัยต้องการทราบถึงจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงจากสถาปัตยกรรมแบบประเพณีมาเป็นสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ดังที่พบเห็นในปัจจุบัน โดยการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงมูลเหตุ ปัจจัย แนวความคิด และอิทธิพลต่างๆที่ผลักดันให้สถาปนิกในกลุ่มสร้างงานเหล่านั้น เพื่อรวบรวมผลงานการออกแบบ ศึกษาถึงลักษณะรูปแบบ องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม วัสดุ เทคโนโลยีในการก่อสร้าง ลักษณะเฉพาะของแต่ละท่าน และลักษณะร่วมของกลุ่ม การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งใจศึกษาในแง่ความสัมพันธ์ของตัวสถาปนิกและสถาปัตยกรรมเป็นหลัก ภายใต้กรอบความคิดที่ว่าสถาปนิก สภาวะการณ์ต่างประเทศ สภาวะการณ์ในประเทศ และสถาปัตยกรรมเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงกันอยู่

จากการศึกษาพบว่า สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ที่ออกแบบ โดยกลุ่มสถาปนิกไทยรุ่นบุกเบิก นั้นนับเป็นลักษณะของสถาปัตยกรรมแบบใหม่ที่เกิดขึ้น โดยสืบเนื่องมาจากปัจจัยหลากหลายปัจจัย ทั้งจากตัวสถาปนิกเอง และสภาพแวดล้อมต่างๆทั้งในและต่างประเทศ ผลงานการออกแบบของสถาปนิกไทยรุ่นบุกเบิกทั้ง 6 ท่านนี้มีลักษณะเฉพาะของแต่ละคน และมีลักษณะร่วมของกลุ่มโดยรวม และที่สำคัญงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นโดยสถาปนิกเหล่านี้้นนอกจากจะทำหน้าที่เป็นสถาปัตยกรรมแล้วยังมีความหมายในเชิงสังคมแฝงอยู่ด้วย อันแสดงถึงการเกิดขึ้นของความเปลี่ยนแปลงใหม่เมื่อสภาพสังคมยุคกลางของประเทศแปรเปลี่ยนไป

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า สถาปัตยกรรมสมัยใหม่ที่ออกแบบ โดยกลุ่มสถาปนิกไทยรุ่นบุกเบิกนั้นเป็นชิ้นงานที่แสดงจุดเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่น่าสนใจ หากแต่ยังมีได้มีการมองเห็นคุณค่าจากประชาชนหรือหน่วยงานเท่าที่ควร ทำให้สถาปัตยกรรมเหล่านี้ถูกละเลยและถูกทำลายลงอย่างน่าเสียดาย หากในอนาคตมีการให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของอาคารเหล่านี้ให้มากขึ้นก็อาจจะทำให้ประชาชนมองเห็นคุณค่าความสำคัญของสถาปัตยกรรมเหล่านี้ในแง่ของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ชิ้นสำคัญของสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ในยุคปัจจุบันได้อย่างดี

ภาควิชาศิลปสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนักศึกษา *Jaisak Jansin*

ลายมือชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ 1. *[Signature]*

45052202 : MAJOR : HISTORY OF ARCHITECTURE

KEY WORD : THAI ARCHITECTS / MODERN ARCHITECTURE

JAIRAK JUNSIN : MODERN ARCHITECTURE OF PIONEER THAI ARCHITECTS
B.E. 2459 - 2508. THESIS ADVISORS : ASST. PROF. SATIT CHUSANG AND PRAVET
LIMPRARANGSRI, Ph.D. 263 pp.

The thesis "Modern Architecture of Pioneer Thai Architects B.E. 2459 - 2508" explores the beginning of the transformation from traditional Thai architecture to today modern architecture. The aim is to study the reasons, concepts, and conditions that influenced the chosen 6 pioneer architects' works. It is to assemble the projects, and to study the styles, architectural ornaments, materials, and construction technology. Additionally, it is to explore each architect's architectural individuality and to find their common characters. The thesis focuses on the relationship between the architects and their architecture with an understanding that architects, global influences, local conditions, and architecture are all related.

From the study, it shows that the modern architecture designed by the chosen 6 pioneer architects emerged from different factors including the architect himself, and the global and local influences. Each architect had a unique style. Simultaneously, they shared some common grounds. More importantly, not only the architecture designed by the chosen 6 pioneer architects has functioned as architecture, but they also have represented the changes in society in the modern time.

Finally, the researcher suggested that the architecture designed by the chosen 6 pioneer architects represent an interesting turning point in Thai society. But they have not been studied and realized enough by Thai people and organizations. The buildings have been deplorably ignored and demolished. There is a need to acknowledge the people about the importance of the buildings, because they can tell a great history for today modern architecture.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

Department of Architecture and Related Arts Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2006

Student's signature *Jairak Junsin*.....

Thesis Advisors' signature 1. *Satit Chusang*..... 2. *Pravet Limprangsri*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องมาจากการสนับสนุนของทั้งหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นสถาบัน หน่วยงาน และบุคคลต่างๆ งานวิจัยเล่มนี้จะไม่สามารรถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี หากปราศจากบุคคลเหล่านี้ ได้แก่

คุณพ่อ คุณแม่ และญาติๆ ผู้เป็นแรงใจสำคัญในการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน

คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิแห่งภาควิชาศิลปสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ทำหน้าที่เป็นผู้ให้การศึกษและเป็นທີ່ปรึกษาเสมอมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาทิศ ชูแสง อาจารย์ ดร.ประเวศ ลิ้มปริงสี อาจารย์ผู้เป็นผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์ทั้ง 2 ท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมชาติ จึงศิริอารักษ์ ประธานกรรมการการตรวจ วิทยานิพนธ์ที่กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษาตลอดช่วงระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ อนุวิทย์ เจริญสุกกุล ผู้ให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยมาตั้งแต่ในรายวิชาวิธีวิจัยซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของหัวข้อ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนนท์ ปาละกะวงษ์ ณ อยุธยา ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาใน รายวิชาการศึกษารายบุคคลที่ส่งผลสืบเนื่องมาถึงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สถาบัน หน่วยงาน บุคคล และทายาทของสถาปนิกทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวก เอื้อเพื่อข้อมูล และอนุญาตให้ทำการสัมภาษณ์ ซึ่งล้วนแต่มีประโยชน์ต่อการค้นคว้าเป็นอย่างมาก

เพื่อนๆ ที่คอยห่วงใย ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ อย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเพื่อนที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษารุ่น56 เพื่อนที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย รังสิตรุ่น9 เพื่อนและรุ่นพี่ที่ภาควิชาศิลปสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร เพื่อนและพี่ๆ ที่นิตยสาร Elle Decoration และทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวนามทั้งหมดได้

และท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณกลุ่มสถาปนิกไทยรุ่นบุกเบิกฯ ที่สร้างผลงานการ ออกแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ในประเทศไทยครั้งแรก อันเป็นภาพสะท้อนทางประวัติศาสตร์ แสดงถึงจุดเปลี่ยนแปลงสำคัญทางสังคมสมัยใหม่ สร้างให้เกิดแรงบันดาลใจทางความคิดต่อผู้วิจัย เป็นอย่างมาก จนผลักดันให้เกิดวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขึ้นมาในที่สุด

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ จวบจน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ทั้งนี้คุณประโยชน์อันพึงเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศแด่คุณพ่อ คุณแม่ และคณาจารย์ทั้งหลาย หากเกิดเหตุผิดพลาดประการใดข้าพเจ้าขอ น้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว